

PŘEHLED LEGISLATIVNÍCH ZMĚN 2023/2024

➤ Zákony

➤ ČNB

➤ ČAP

ZÁKONY

Zákon č. 278/2023 Sb., kterým se mění z. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

- Novela odstraňuje dosavadní monopol Všeobecné zdravotní pojišťovny
- Umožňuje se tak nově i jiným pojišťovnám poskytovat cestovní zdravotní pojištění cizinců
- <https://www.e-sbirka.cz/sb/2023/278?zalozka=text>

Zákon č. 430/2023 Sb., kterým se mění zákon o občanských průkazech a insolvenční zákon

- Zachovává se zápis rodných čísel do občanských průkazů bez časového omezení a také aktuální režim ztotožňování dlužníků věřiteli
- <https://www.e-sbirka.cz/sb/2023/430?zalozka=text>

ZÁKONY

Zákon č. 1/2024 Sb., kterým se mění z. č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby

- Možnost získat tzv. digitální stejnopis průkazu, který slouží k prokázání totožnosti a jiných skutečností uvedených v průkazu
- Tzv. e-doklad slouží k prezenčnímu prokázání totožnosti, není možné jej využít k prokázání totožnosti na dálku
- E- doklad není možné vydat bez toho, aniž by současně existovala i jeho fyzická varianta (nevznikají tak samostatné digitální průkazy)
- Právní úprava je nyní založena na principu dobrovolnosti (volba občana zda bude využívat e-doklad či fyzický průkaz)
- Orgány veřejné moci mají povinnost umožnit prokázání totožnosti pomocí e-dokladu od 20. 1. 2024
- Soukromoprávní subjekty, které mají povinnost požadovat prokazování totožnosti předložením průkazu stanovenou právním předpisem (např. AML zákon), budou mít tuto povinnost od 1.1.2025
- <https://edoklady.gov.cz/>

ZÁKONY

Zákon č. 462/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří

- Zavádí daňovou podporu pro produkty pojištění ztráty soběstačnosti (pojištění dlouhodobé péče – LTCI), tedy za situace kdy poplatník uzavře pojištění pro případ, kdy se on nebo jeho osoba blízká stanou závislými na pomoci
- Zavádí dlouhodobý investiční produkt (DIP), tedy investiční produkt s daňovým zvýhodněním a s možností příspěvku ze strany zaměstnavatele
- Upravuje podmínky daňové podpory produktů spoření na stáří - společný limit u pojistníka 48 000Kč
  - 1 penzijní připojištění se státním příspěvkem, 2 doplňkové penzijní spoření, 3 soukromé životní pojištění, 4 DIP
- <https://www.e-sbirka.cz/sb/2023/462?zalozka=text>
- <https://www.mfcr.cz/cs/financni-trh/ochrana-spotrebitele/aktuality/2024/dlouhodoby-investicni-produkt-a-danova-podpora-pro-54732>

ZÁKONY

Zákon č. 31/2024 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla

- Přesněji se vymezuje obsah povinnosti pojišťovny nebo zajišťovny vykonávat činnost s odbornou péčí, tzn. jednat kvalifikovaně, čestně, spravedlivě a u pojišťovny také s přihlédnutím k nejlepšímu zájmu pojistníků, pojištěných a oprávněných osob a povinnosti provozovat činnost obezřetně- nepoškozovat vlastní majetek a stabilitu vlastní či skupiny
- V případě neživotních povinných pojištění je orgán činný v trestním řízení přestupkový orgán povinen, není-li tím ohroženo trestní řízení nebo projednávání přestupku, na žádost pojišťovny poskytnout údaje týkající se škodné události, popřípadě umožnit nahlížet do spisu a pořizovat z něj kopie
- V rámci úpravy nahlížení do likvidačního spisu došlo k nahrazení spojení oprávněná osoba, za osobu, která prokáže právní zájem
- Podpojištění dle NOZ.- použije se pro určení výše pojistného plnění částka odpovídající výši škody snižená v poměru, v jakém je v době vzniku pojistné události pojistná částka k pojistné hodnotě pojištěného majetku
- <https://www.e-sbirka.cz/sb/2024/31?zalozka=text>

ZÁKONY

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění

- Novela reaguje na rozsudek Soudního dvora EU (SDEU C-633/20), který se týká výkladu směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97 o distribuci pojištění
- Soudní dvůr konstatoval, že činnost pojistníků, kteří za odměnu nabízejí účast ve skupinovém pojištění s nárokem na pojistné plnění, představuje zprostředkování pojištění ve smyslu této směrnice
- Pojistník pro výkon této činnosti bude muset získat příslušné oprávnění k činnosti v některé z kategorií upravených zákonem (samostatný zprostředkovatel, vázaný zástupce nebo doplňkový pojišťovací zprostředkovatel), zavést vnitřní pravidla a postupy, splňovat odbornou způsobilost a plnit veškerá pravidla jednání a informační povinnosti stanovená zprostředkovatelům pojištění
- Stejně jako ostatní zprostředkovatelé pojištění budou tito pojistníci uvedeni v registru vedeném ČNB a ta bude také nadále dohlížet na dodržování jejich povinností
- Pojistníci vykonávající tuto činnost tak budou postaveni na roveň stávajícím pojišťovacím zprostředkovatelům

ZÁKONY

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění

- Vzhledem ke specifickému postavení pojistníka, který není pouhým prostředníkem mezi dvěma smluvními stranami pojistné smlouvy, ale je sám smluvní stranou pojistné smlouvy, a kdy zákazníkem je při tomto způsobu distribuce až osoba pojištěná, návrh obsahuje i několik zvláštních pravidel s tím souvisejících (informační povinnost o důsledcích postavení pojištěného, aplikace některých pravidel týkajících se placení pojistného nebo archivace pojistných smluv i na jednání pojištěného a jeho platby za pojistné krytí)
- Návrh zachovává dosavadní omezení pro výkon této činnosti pojistníků pouze na některé druhy pojištění, které vychází z existence pojistného zájmu pojistníka vůči předmětu pojištění
- <https://www.odok.cz/portal/veklep/material/KORND2ADHL6D/>

ZÁKONY

Návrh zákona o hromadném občanském řízení soudním (hromadné žaloby)

- Zavedení hromadných žalob do právního řádu se řeší již od roku 2019 a Parlamentem prošlo (jako tisk 253)
- Přehled nejdůležitějších změn v aktuálním legislativním procesu:

1. Smír

Zrušení možnosti zúčastněného člena skupiny vzít svou přihlášku zpět ve vztahu k podanému návrhu smíru. Touto změnou by měl mít schválený smír účinky pro všechny zúčastněné členy skupiny a nebude tak možné zahájit nové individuální řízení. Rovněž bylo doplněno ustanovení týkající se posouzení spravedlnosti navrhaného smíru soudem zejména s ohledem na zájem skupiny.

2. Zpětná aplikovatelnost zákona

Doplněno ustanovení o zpětné aplikovatelnosti zákona tak, že bude možné projednat a rozhodnout spory o práva nebo oprávněné zájmy, které vznikly po 24. listopadu 2020. Tedy po okamžiku přijetí evropské směrnice o zástupných žalobách.

ZÁKONY

Návrh zákona o hromadném občanském řízení soudním (hromadné žaloby)

3. Snížení minimálního počtu členů skupiny

Mělo by dojít ke snížení minimálního počtu členů skupiny z 20 členů na 10. Splnění minimálního počtu členů ve skupině se řadí mezi podmínky přípustnosti hromadné žaloby.

4. Zvýšení maximální procentuální výše odměny žalobce

Mělo by dojít ke zvýšení maximální procentuální výše odměny z přisouzeného plnění, a to z 5 % na 16 %. Rovněž byla vložena textace, že pokud byla výše odměny stanovené procentem z přisouzeného plnění a toto plnění překročí hranici 100.000.000 Kč, může soud i bez návrhu procentuální výši odměny až o polovinu snížit.

5. Paušální odměna

Doporučuje se, aby žalobce mohl v hromadném řízení navrhnout, aby mu byla přiznána odměna v paušální výši v případě, že se jedná o hromadnou žalobu, která nesměřuje k uložení povinnosti něco konat a vylučuje tak poskytnutí procentuální odměny. Ve vztahu k odměně žalobce byla doplněna možnost sjednání paušální odměny s horním limitem částky 2.500.000 Kč.

ZÁKONY

Návrh zákona o hromadném občanském řízení soudním (hromadné žaloby)

6. Odstranění lhůty k vydání rozhodnutí

Doporučuje se odstranit dvouměsíční lhůtu stanovenou pro vydání usnesení o přípustnosti hromadné žaloby a rovněž pro vydání rozhodnutí o odvolání. Dvouměsíční lhůta by měla být nahrazena požadavkem na vydání rozhodnutí „přednostně, v co nejkratší lhůtě a se zvláštní pozorností“.

7. Spojení hromadných řízení

Nově by mohl soud při spojení hromadných řízení postupovat dle § 112 (1) OSŘ (doposud bylo nastaveno spojení hromadných řízení tak, že soud mohl rozhodnout jen se souhlasem všech žalobců).

8. Požadavek na právní podobnost

Vedle požadavku na skutkovou podobnost posuzovaných nároků byl doplněn i požadavek právní podobnosti.

9. Rozšíření definice spotřebitele o tzv. mikropodniky, což jsou podnikatelé zaměstnávající méně než 10 osob s ročním obratem do 50 miliónů korun.

<https://psp.cz/cgi-bin/win/sqw/historie.sqw?o=9&T=523>

ČNB

Stanovisko k obchodním slevám poskytovaným zákazníkovi při distribuci pojištění

- Jsou v kontextu povinnosti jednat v nejlepším zájmu zákazníka a pravidel na ochranu spotřebitele přípustné tzv. obchodní slevy při stanovení pojistného, tj. slevy poskytované pojistitelem nebo distributorem pojištění, které nejsou nijak podmíněné ani závislé na přejímaném riziku?
- Dle ČNB obchodní slevy nepředstavují porušení požadavku jednat v nejlepším zájmu zákazníka, pokud jsou dodrženy podmínky a omezení stanovené ZDPZ a případně dalšími předpisy na ochranu spotřebitele
- Mezi taková omezení ČNB uvádí:
  1. transparentnost obchodní slevy;
  2. obchodní sleva nesmí nahrazovat plnění požadavků na distribuci pojištění
  3. nesmí jít o součást strategie, při níž by v průběhu produktového cyklu po odpadnutí slevy tento produkt přestal plnit požadavky právních předpisů
  4. porozumění obchodním slevám a důvodům pro nárůst pojistného při obnově pojištění musí být součástí charakteristik cílového trhu a toto porozumění musí být v rámci povinností produktového řízení testováno

ČNB

Stanovisko k poskytování obchodních slev pojišťovacími zprostředkovateli formou cashbacku

- Jsou v kontextu povinnosti jednat v nejlepším zájmu zákazníka přípustné obchodní slevy, spočívající v tom, že část uhrazeného pojistného je vrácena pojišťovacími zprostředkovateli zákazníkovi formou tzv. cashbacku?
- Dle ČNB obchodní slevy poskytované pojišťovacími zprostředkovateli z jeho zdrojů formou tzv. cashbacku nepředstavují porušení požadavků ZDPZ, pokud jsou zákazníkům poskytovány transparentně, neodvádějí od podstaty produktu, nesvádějí zákazníka ke sjednání pro něj nevhodného pojištění a pokud jsou dodrženy další podmínky a omezení stanovené ZDPZ a případně dalšími relevantními právními předpisy
- <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2023-12>
- Cashback- draft návrhu stanoviska ČNB

ČNB

Stanovisko „K veřejnoprávní odpovědnosti distributora pojištění za zjištění hodnoty předmětu pojištění v případě havarijního pojištění vozidla“

- Do jaké míry je pojišťovna nebo pojišťovací zprostředkovatel povinen posoudit hodnotu předmětu pojištění (vozidla), a jakou má odpovědnost za určení pojistné hodnoty předmětu pojištění?
- Souvisí s povinností zjišťovat požadavky, cíle a potřeby v součinnosti se zájemcem o pojištění a v souladu s povinnostmi jednat s odbornou péčí

- Shrnutí stanoviska v bodech:
  1. distributor pojištění, tj. pojišťovna nebo pojišťovací zprostředkovatel odpovídá za
    - zjištění požadavků, cílů a potřeb zákazníka při sjednávání pojištění či jeho podstatné změně, a také
    - následné doporučení či radu týkající se nabízeného pojištění

ČNB

Stanovisko „K veřejnoprávní odpovědnosti distributora pojištění za zjištění hodnoty předmětu pojištění v případě havarijního pojištění vozidla“

2. zákazník odpovídá za
  - poskytnutí odpovídajících informací, a
  - vyjádření svých požadavků, cílů a potřeb
3. distributor není povinen autonomně ověřovat informace vedoucí k určení hodnoty předmětu pojištění poskytnuté zákazníkem (tj. zda odpovídají konkrétnímu vozidlu), ale je nezbytné, aby sdělené informace odborně zhodnotil s ohledem na své znalosti a s ohledem na dostupné informace o cenách na trhu
4. nezná-li zájemce o havarijní pojištění přesnou hodnotu pojišťovaného vozidla, případně není-li schopen spolehlivě určit nezbytné parametry vedoucí ke stanovení této hodnoty, je nutno takovou hodnotu stanovit s ohledem na přezkoumatelné parametry (i např. formou automatizovaných systémů implementovaných do softwaru určeného pro sjednání pojištění)

ČNB

Stanovisko „K veřejnoprávní odpovědnosti distributora pojištění za zjištění hodnoty předmětu pojištění v případě havarijního pojištění vozidla“

- Distributor pojištění není povinen ověřovat informace poskytnuté zájemcem o pojištění, musí jej ale upozornit na případné nesrovnalosti mezi nabízeným pojištěním a požadavky vyplývajícími z informací poskytnutých zákazníkem, jakož i mezi těmito požadavky, cíli a potřebami navzájem.
- Dojde-li distributor pojištění v rámci své profesionální úvahy k závěru, že se sjednává taková výše pojistného krytí, která neodpovídá pojistné hodnotě předmětu pojištění (přestože lze ze sdělení zákazníka usuzovat, že jeho cílem je pojištění celé hodnoty pojišťovaného majetku), měl by být zákazník dostatečně zřetelně poučen o možných negativních následcích sjednání takového pojištění (zejména pak ve vztahu k výši pojistného plnění)
- <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2024-06/>

ČAP

Samoregulační oceňovací standard ČAP – systém stanovení hodnoty rodinného domu v retailovém pojištění

- Připraven ve spolupráci ČAP a katedrou Ekonomiky a řízení ve stavebnictví Fakulty stavební ČVUT
- Reaguje na problematiku podpojištění
- Jedná se o metodiku výpočtu jednotkové ceny typizovaných druhů staveb – rodinných domů
- Součástí je Kalkulačka orientační pojistné hodnoty nemovitostí
- Přistoupení k tomuto standardu je dobrovolné a je na samostatném rozhodnutí jednotlivých pojišťoven
- https://www.cap.cz/images/o-nas/samoregulacni_standard_retail_rod_dum_2023.pdf
- <https://www.cap.cz/kalkulacky-a-aplikace>

ČAP

Samoregulační standard ČAP k dohledávání obmyšlených či jiných oprávněných osob

- Účinný od 3. 10. 2023
- Pozůstalým i pojišťovnám předkládá postup, který platí v následujících situacích:
  - pozůstalí zemřelé osoby nemají dostatek informací o jejím pojištění pro případ smrti
  - pojišťovna o úmrtí neví
  - pojišťovna ví o úmrtí, ale nemá dostatek informací o obmyšleném či jiné oprávněné osobě
- Pojišťovny aktivně zjišťují úmrtí osob - sledují znaky, které mohou indikovat úmrtí a využívají veškeré dostupné prostředky k zjištění úmrtí (zejm. základní registry), případně ověřují registry automaticky (nové smlouvy - nastavení notifikace z registru pro případ úmrtí); přijímají oznámení o úmrtí i od třetích osob -> zahájení kroků k dohledání oprávněné osoby
- Pojišťovny jsou povinny na dotaz pozůstalého prověřit, zda u ní byla zemřelá osoba pojištěna pro případ smrti, resp. také kdo je oprávněnou osobou z tohoto pojištění. Pojišťovna je povinna oprávněnou osobu kontaktovat
- Pojišťovny aktivně zjišťují údaje o oprávněných osobách, např. ze základních registrů, dotazem na soud,... (u nových smluv se snaží o co nejpřesnější identifikaci obmyšlených)
- Pojišťovny usnadňují oprávněným osobám prokázání nároku (např. nevyžadují pojistku)

https://www.cap.cz/media/attachments/2023/10/30/samoregulan-standard-obmylen-osoby_final_20230920.pdf

ČAP

Samoregulační standard ČAP pro přístup k osobám, které prodělaly onkologické onemocnění, v kontextu životního pojištění (právo na zapomnění po vyléčení)

- Standard týkající se spravedlivého přístupu k osobám, které prodělaly onkologické onemocnění, v případech, kdy žádají o individuální životní pojištění pro případ smrti spojené se soukromou hypotékou a/nebo se spotřebitelským úvěrem
- Cílem je zajistit, aby se vývoj v oblasti léčby onkologických onemocnění a její lepší účinnost nadále odrážely v rozhodnutích o upisování rizik v individuálním životním pojištění spojeném se soukromou hypotékou a/nebo spotřebitelským úvěrem
- Při posuzování žadatelů je třeba používat pouze rizikově relevantní faktory- stanovení diagnóz a doby od vyléčení
- Dalším cílem je zvýšit informovanost žadatelů, kteří prodělali onkologické onemocnění, o dostupnosti výše uvedeného individuálního pojištění
- https://www.cap.cz/media/attachments/2024/04/03/cap_samoregulacni-standard_pristup-k-onko-pacientum_schvaleno_20231102.pdf

DĚKUJI ZA POZORNOST

jindrich.janda@generaliceska.cz